

Noget nyt på vej?

Månedens lederrefleksion, april 2020

Reflex

Svendsagervej 72

5240 Odense NØ

+45 2178 5767

reflex@pc.dk

Påskeblomst – en dråbe stærk, drak jeg af dit gule bæger!

I søndags holdt jeg i kø i Stige, hvor et gartneri havde besluttet generøst at forære tusindvis af påskeliljer til Fyns Stiftstidendes læsere i stedet for at kassere dem. Jeg kom hjem med 200 potter med mini-påskeliljer, som jeg straks plantede ud i haven og forærede til familie og naboer.

I en meget smuk påskesalme lader Grundtvig påskeliljen være et symbol på livet, der spirer frem af døden. Påskeblomsten, som vokser frem under vinterens storm og regn, som ikke ser ud af noget og ikke spreder duft, men som med sin trængen igennem den frosne jord er et varsel om, at noget nyt er på vej, at livet er stærkere end døden.

Gennem de sidste tre uger, hvor alt har stået i coronaens tegn, har jeg ikke kunnet lade være at spekulere over, hvad det er, der er på vej. Er der en påskeblomst, der stikker sit hoved frem og varsler noget nyt? For der er vist ingen tvivl om, at corona-krisen er en afgørende tid, som vil sætte sig spor både i den enkeltes liv, i familien, i samfundet og i verden som sådan. Men hvilke spor vil den sætte sig? Hvad er det for noget, som er på vej?

Lad mig tage dig med i et tankeeksperiment, som spontant opstod under en vandring langs Odense Å i coronaens første uge, hvor jeg gik sammen med min voksne søn og reflekterede over, hvad det er, der er på færde i verden lige nu. Forestil dig, at hele verden er en stor organisme, der er blevet stresset, fordi den igennem alt for lang tid er blevet presset af opskruet vækst, hektisk aktivitet, overforbrug, overudnyttelse og misbrug af ressourcer – uden tanke for hvile, pauser, restituering, naturlig rytme og balance – og det vel at mærke på alle planer: Individuelt, familiemæssigt, som virksomheder, samfund og nationer og i forhold til både brugen af tid, økonomi, transport, menneskelige ressourcer, råstoffer mv.

Det vil da ikke være mærkeligt, om hele denne organisme på et tidspunkt reagerer på al denne stresspåvirkning. I første omgang med symptomer som luftforurening, affaldsproblemer, overophedning, naturkatastrofer og ubalancer på det økologiske plan; med handelskrige, monopoler, ressourcemangel og voksende ulighed på det økonomiske plan; og med oplevelse af meningsløshed, livsstilssygdomme, sårbarhed, familiekonflikter, flygtningestrømme og migration på det menneskelige plan. I anden omgang kan man forestille sig, at den reagerer med egentlig sygdom i form af f.eks. en virus-pandemi, global nedlukning og frygt for massedød og recession. Organismen vil ganske enkelt ikke kunne holde til presset mere, bryder sammen og må på sygeleje. Måske er det det, det hele handler om. At

verden er blevet sygemeldt med stress, lukker ned og er nødt til at komme sig, før den igen kan vende tilbage til produktivt arbejde og igen kan åbne op for normalt liv.

Vi ved fra individuelle kriser og stress-forløb, at 'patienten' skal igennem en række faser for at være rustet til livet på den anden side af krisen og stressen: Restituering, besindelse, nyorientering og gradvis tilbagevenden. Hvis man tror, at man kan springe nogle af disse faser over og blot tage nogle dages fri og så vende tilbage til arbejdet igen, så tager man grueligt fejl. Mange har prøvet, men måtte sande, at det ikke var muligt. Vi tager også grueligt fejl, hvis vi midt i en global corona-krise, der endnu ikke har toppet, tror, at det nu bare handler om at komme hurtigst muligt tilbage til hverdagen, få indhentet det forsømte og komme op i gear igen – og gerne lidt hurtigere end før for at være foran og vinde markedsandele. Hvis det er vores helingsstrategi, så har vi slet ikke forstået, hvor langt ude verdens væksteventyr var kommet, hvor dyb krisen er, og hvor syg 'patienten' rent faktisk er.

Det er nu, at vi alle – og ikke mindst os, der forstår os som ledere – må påtage os ansvaret, gå foran og på alle planer i samfundet bruge krisen til at gennemarbejde de fire faser: Restituering, besindelse, nyorientering og gradvis tilbagevenden på det kollektive plan. Jeg har aldrig været i tvivl om, at der påhviler ledere et særligt ansvar – ikke mindst i krisetider – til at træde i karakter og vise vej ved at tænke dristige nye tanker, gå modigt i front og manifestere nødvendige forandringer gennem personlig udstråling og handling.

Lad mig derfor opfordre dig til at bruge tiden lige nu, i påskeugen og midt i corona-krisen, til refleksioner med udgangspunkt i de nævnte fire faser:

1) *Restituering*: Sørg for at slappe af, hvilke ud, samle kræfter og lade op. Du kan f.eks. give dig selv lov til at:

- Sove lidt ekstra
- Læse en god bog – gerne skønlitteratur – mens du er frisk
- Lege med hinanden, spille spil og lægge puslespil
- Gå lange ture og nyde foråret i fulde drag – lytte til fuglene og studere blomsterne
- Gøre noget du nyder, og som du ellers ikke giver dig selv tid til

2) *Besindelse*: Tænk over, hvad der rent faktisk er vigtigt i dit liv – som menneske og som leder – og hvad der skaber mening for dig og for dem, du relaterer til. Du kan f.eks. reflektere over følgende spørgsmål:

- Hvad er vigtigst for mig – personligt, familiemæssigt og arbejdsmæssigt?
- Hvad har krisen spontant fået mig til at prioritere?
- Hvor har jeg selv overforbrugt mine kræfter og ressourcer i de(t) seneste år?
- Hvordan har jeg lagt pres ind over andre for at forcere udvikling og vækst og dermed været med til at skabe unødigt stress?
- Hvor har jeg været med til at belaste klodens ressourcer og skabe ubalance?

3) *Nyorientering*: Overvej og drøft med gode venner og kolleger, hvad du har lært af corona-krisen, og hvad virkeligheden kalder på efter krisen. Du kan f.eks. tænke over:

- Den læring, du selv tager med dig – både i dit privatliv og i dit arbejdsliv. Hvilke nye døre og muligheder åbnede krisen? Hvor vanskeliggjorde krisen ageren og udvikling? Hvad er du mest overrasket over i din egen læring og ageren under krisen?
- De ting, som du vil sætte i værk efter krisen. Hvad er det verden og samfundet efterspørger for at være mere bæredygtig og langtidsholdbar? Hvad er vigtigt for dig at gøre anderledes? Hvilke holdninger og adfærd er vigtig for dig at være talerør for – personligt og arbejdsmæssigt?

4) *Gradvis tilbagevenden*: Både som individ, som familie og som organisation skal der ske en gradvis tilbagevenden til den nye og anderledes virkelighed, som ligger efter corona. Selvom de ydre rammer nok besluttes udefra, så kan du være med til at rammesætte den gradvise tilbagevenden inden for dit ansvarsområde. Du kan f.eks. være opmærksom på:

- At du og din familie tager det bedste med jer fra tiden i nedlukning og isolation.
- At dine ledere og medarbejdere får mulighed for at dele deres arbejdsmæssige erfaringer og oplevelser med hinanden efter krisen.
- At I i fællesskab på din arbejdsplads får uddraget læringen af corona-krisens anderledes arbejdsvilkår, ageren i situationen og spontane initiativer.
- At I får omsat læringen til nye initiativer, processer og adfærd fremover.
- At I sammen får skabt vilkår for mere bæredygtige arbejdspladser og langtidsholdbare ledere og medarbejdere.

Jeg ved, at for mange har corona-krisen ført til ekstra arbejde, større pres og voksende kompleksitet i dagligdagen, fordi der skal arbejdes på virtuelle platforme, med familien samlet, på hjemmearbejdspladser og med mange nye ting at skulle tage stilling til. Midt i det hele er jeg dog overbevist om, at alle har oplevet meget nyt, fået ekstra tid og gjort mange nye erfaringer på godt og ondt. Det værste i den aktuelle situation er dog ikke alt det nye, vi oplever, det værste vil være, hvis vi ikke lærer af krisen og af det, som har skabt den. Hvis vi bare fortsætter uændret bagefter. Hvis vi blot lægger nyt pres på os selv, hinanden og kloden og fortsætter med at overforbruge kræfter, ressourcer og tid. Om noget nyt er på vej afhænger af, om vi uddrager læringen og omsætter den til ny adfærd.

Så selvom krisen kradser, meget er usikkert og ingen ved, hvad morgendagen vil bringe, så er vi stadig i live, vi har tiden lige nu til at reflektere og lære, og vi har muligheden for at gøre en forskel både her og nu og på den anden side af krisen. Livets kræfter er på forunderlig vis stærkere end både corona-virus, nedlukning og dødsfrygt.

Rigtig god påske!

*Påskeblomst! en dråbe stærk
drak jeg af dit gule bæger,
og som ved et underværk
den mig hæver, vederkvæger:
Hanegal og morgensang,
synes mig, af den udsprang;
vågnende jeg ser de døde
i en påske-morgenrøde.*

N.F.S. Grundtvig, 1817

PS: Hvis du synes, at disse refleksioner er vigtige, så del dem med venner og kolleger i dit netværk.

Månedens lederrefleksion udsendes til samarbejdspartnere, ledere og konsulenter, der beskæftiger sig med ledelse og ledelses-refleksioner.

Du skal være velkommen til at sende **Månedens lederrefleksion** videre til andre, der kan få glæde af den. Nye læsere kan komme på mailing-listen ved at sende en mail til Reflex. Ønsker du *ikke* at modtage **Månedens lederrefleksion**, kan du afmelde dig via link i mailen eller ved at give besked pr. mail til undertegnede, så vil du blive slettet af listen.

Ønsker du at sætte fokus på lederskabet og dets udvikling – inspireret af kunstens verden – så kontakt mig og hør nærmere!

Mvh. Lars Peter Nielsen, reflex@pc.dk